

Ons nummer: O25.002367

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Ter inzagelegging conceptvisie op inwonersparticipatie en concept participatieverordening
Commissie	Bestjoer en Finânsjes
Collegebesluit d.d.	11 november 2025
Portefeuillehouder	Petra van den Akker
Team	Dienstverleners
Adviseur	Rianne Kapelle

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

- in te stemmen met het ontwerp 'visie op inwonersparticipatie' en het ontwerp 'participatieverordening Súdwest-Fryslân'.
- beide ontwerpen voor een periode van 6 weken ter inzage te leggen.
- in te stemmen met het communicatie- en participatieplan tijdens de periode van ter inzagelegging.
- de gemeenteraad hierover actief te informeren.

Toelichting/achtergrond

Op 11 november 2025 is besloten om de conceptvisie op inwonersparticipatie en de concept participatieverordening ter inzage te leggen.
Ook is er ingestemd met het communicatie-en participatieplan ten tijde van de inzageperiode.
Hierbij informeert het college de raad over deze stappen.

Inleiding:

Op 1 januari 2025 is de 'wet versterking participatie op decentraal niveau' aangenomen. Deze wet wijzigt artikel 150 van de gemeentewet, wat gemeenten verplicht om vóór 1 januari 2027 de huidige inspraakverordening te vervangen met de breder in te zetten participatieverordening. Deze verordening gaat voor de hele organisatie gelden.

Doel:

Het doel van de conceptvisie en de conceptverordening is een betere samenwerking tussen overheid en inwoners. Een goede samenwerking tussen deze partijen is één van de fundamenten van een goed lopende lokale democratie en raakt aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Bestuurlijk valt dit onder de portefeuille 'vernieuwing lokale democratie'.

Processtappen tot nu toe

Voor dit proces is een [startnotitie](#) gemaakt. Deze is op 17 april in de raadscommissie Bestjoer en Finânsjes (BF) besproken en op 8 mei door de gemeenteraad vastgesteld door middel van een [raadsvoorstel](#).

Modelverordening

De VNG bood gemeenten hulp door een modelverordening op te stellen met hierbij het advies om deze verordening zo op te stellen dat het past bij de identiteit en het karakter van de gemeente. De modelverordening kent twee basisvarianten: variant A, waarin *inwonersparticipatie* centraal staat en variant B waar ook *overheidsparticipatie* deel van uitmaakt.

Inwonersparticipatie is het betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij beleidsvorming en plannen op initiatief van de gemeente.

Overheidsparticipatie is dat de overheid participeert in inwonersinitiatieven.

De versie die nu voorligt is een mix van beide, maar komt het meest overeen met variant A. Het grote verschil met variant A van de VNG is dat in de versie van Súdwest-Fryslân inbreng van de kinderraad is meegenomen en het uitdaagrecht uitgebreider is toegelicht. Hiervoor is gekozen omdat dit o.a. in de opiniërende bijeenkomst met de raad sterk naar voren kwam. Overheidsparticipatie komt in de conceptverordening van Súdwest-Fryslân (naast het uitdaagrecht) niet voor. Hiervoor is iets anders vastgesteld, namelijk het kernenbeleid en de bijbehorende subsidieregelingen. De uitvoering hiervan ligt bij stads-, dorps-, en wijkcoördinatoren, en voor de ondernemers bij de accountmanagers. De beleidsadviseur inwonersparticipatie, de stads- dorps- en wijkcoördinatoren en de accountmanagers zitten in hetzelfde team. Hierdoor zijn de lijnen tussen inwoners- en overheidsparticipatie kort.

Wijze van participatie medewerkers, bestuur en inwoners in het proces tot nu toe:

Organisatie

Er zijn interviews gehouden met ambtenaren door de hele organisatie over ervaringen en behoeften rondom inwonersparticipatie. De beleidsadviseur inwonersparticipatie is voorzitter van de ontwikkelgroep inwonersparticipatie waarin collega's van diverse afdelingen zitten. Hieruit zijn inmiddels meerdere thematische werkgroepen ontstaan. Een groot aantal collega's heeft de spelregels uit de conceptverordening al omarmd en is hier actief mee bezig, onder begeleiding van de beleidsadviseur inwonersparticipatie.

Bestuur

Er is maandelijks een afstemmingsoverleg met wethouder van den Akker over dit onderwerp. Op 20 mei heeft er een bestuurlijke verkenning plaats gevonden, op 2 juli een opiniërende bijeenkomst met de raad en inwonersparticipatie is een standaard agendapunt bij de raads werkgroep 'Versterken lokale democratie'.

Inwoners

De beleidsadviseur inwonersparticipatie heeft verschillende (groepen) inwoners gesproken over de manier van participatie. Er is gesproken met de Adviesraad Sociaal Domein en de Cliëntenraad. Daarnaast hebben de deelnemers van de klantarena's een evaluatie ingevuld. De beleidsadviseur inwonersparticipatie was aanwezig op de participatiebijeenkomst rondom de binnenstad Sneek, op de Tienskipdag waarin jongeren inbreng konden geven op de visie voor de binnenstad van Sneek, de presentatie van de Ruimtelijke Strategie Sneek en is nauw betrokken bij de participatiemomenten rondom de Nieuw Singel. Al deze ervaringen zijn input voor het maken van de conceptvisie en conceptverordening.

Daarnaast is er voor het inwonersperspectief gebruik gemaakt van reeds bestaande gegevens, zoals de gegevens uit de Quickscan Lokale Democratie van de VNG (349 respondenten), het rekenkameronderzoek burgerparticipatie (9 diepte-interviews) en gegevens van Planbureau Fryslân.

Wat is er gedaan met de inbreng uit de opiniërende bijeenkomst van 2 juli?

Tijdens de opiniërende bijeenkomst bleek dat er veel kansen werden gezien in het Uitdaagrecht. Hierdoor heeft het Uitdaagrecht een prominente plek in de conceptverordening. Het is namelijk niet verplicht om dit zo uitgebreid op te nemen. Tijdens de bijeenkomst kwam ook naar voren dat het voor de raad niet altijd duidelijk is of inwonersparticipatie is doorlopen bij projecten, plannen en processen. De startnotitie met een aanvullend participatieplan gaat hier verandering in brengen. Dit moet ook meer inzicht geven of het participatieproces goed is doorlopen, ondanks nog eventuele ontevreden inwoners. Alle aanwezigen op de opiniërende bijeenkomst waren het eens met de standpunten van de kinderraad over burgerparticipatie. Deze zijn dan ook opgenomen in de conceptverordening. De kinderraad is hiervan op de hoogte gebracht en zijn hier erg blij mee. Ze weten dat het om een concept gaat en dat de raad nog gaat besluiten.

Er is tijdens de bijeenkomst ook gesproken over de nieuwe raad en dat het van belang is om hen goed mee te nemen in dit onderwerp. De beleidsadviseur inwonersparticipatie bereidt informatie

voor die in het informatiedossier komt. Na de verkiezingen zal er samen met de nieuwe raad worden gekeken op welke manier zij willen leren over inwonersparticipatie.

Participatie en communicatie in periode ter inzagelegging (beslispunt c):

Om inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen actief aan te sporen hun zienswijze in te dienen, worden er tijdens de terinzagelegging de volgende acties ondernomen:

Enquête

1. In de periode inzageperiode staat er een enquête open voor alle inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen van Súdwest-Fryslân, waar ze per doel in de conceptvisie aan kunnen geven in hoeverre ze het met dit doel eens zijn. Ook is er per doel de mogelijkheid om de keuze toe te lichten. Op deze manier zien we welk doel volgens de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen het meest belangrijk is en of er nog aanvullingen op de doelen zijn.
2. In een persbericht vragen we aandacht voor het invullen van de enquête.
3. De enquête wordt in een mailing gedeeld met ondernemers, instellingen en met de stads-, dorp- en wijkbelangen, met daarin het verzoek om de enquête in te vullen of een officiële zienswijze in te dienen. Op deze manier proberen we zoveel mogelijk groepen actief te bereiken.
4. De beleidsadviseur inwonersparticipatie stuurt de conceptvisie en conceptverordening op naar de Adviesraad Sociaal Domein en de Cliëntenraad en licht de stukken toe tijdens hun vergaderingen. Beide adviesraden zijn in het voortraject gesproken en hebben een grote rol in de vertegenwoordiging van inwoners naar de gemeente toe.

Planning en vervolgproces:

Na de terinzagelegging wordt een verslag opgesteld met de ingediende zienswijzen, waarna de conceptvisie en de conceptverordening waar nodig worden aangepast. Het zienswijzeverslag gaat mee op route naar de uiteindelijke vaststelling van beide stukken. De periode van terinzagelegging is ongeveer van halverwege november tot begin januari. Afhankelijk van de verscheidenheid en hoeveelheid van zienswijzen, worden de stukken in het eerste of tweede kwartaal van 2026 opnieuw op route gebracht ter besluitvorming.

Bijlage(n)

1. Conceptvisie op inwonersparticipatie
2. Concept participatieverordening
3. Planning bestuurlijke besluitvorming